

Orhan Veli Kanık

Orhan Veli Kanık (13 Nisan 1914, İstanbul – 14 Kasım 1950, İstanbul), daha çok **Orhan Veli** olarak tanınan Türk şairdir. Melih Cevdet ve Oktay Rifat ile birlikte yenilikçi Garip akımının kurucusu olan Kanık, Türk şiirindeki eski yapıyı temelinden değiştirmeyi amaçlayarak sokaktaki adamın söyleyişini şiir diline taşıdı.^[3] Şair otuz altı yıllık yaşamına şiirlerinin yanı sıra hikâye, deneme, makale ve çeviri alanında birçok eser sığdırdı.^[4]

Yeni bir zevk ortaya çıkarabilmek için eski olan her şeyden uzak duran Orhan Veli, hece ve aruz ölçülerini kullanmayı reddetti. Kafiyeyeyi ilkel; mecaz, teşbih, mübalağa gibi edebi sanatları gereksiz bulunduğunu açıkladı. "Geçmiş edebiyatların öğrettiği her şeyi, bütün geleneği atmak" amacıyla yola çıkan Kanık'ın bu arzusu şiirinde kullanabileceği teknik olanakları azaltsa da şair, ele aldığı konular, bahsettiği kişiler ve kullandığı sözcüklerle kendine yeni alanlar oluşturdu.^[5] Yalın bir anlatımı benimseyerek şiir dilini konuşma diline yaklaştırdı. 1941 yılında, arkadaşlarıyla birlikte çıkardıkları Garip adlı şiir kitabında bu fikirlerinin örnekleri olan şiirleri yayınlandı ve Garip akımının doğmasına sebep oldu. Bu akım özellikle 1940-1950 yılları arasında Cumhuriyet dönemi şiirinde büyük etki bıraktı.^[6] Garip şiiri hem yıkıcı hem de yapıcı özelliği ile Türk şiirinde bir mihenk taşı kabul edilir.^[7]

Kanık, şiire getirdiği bu yenilikler yüzünden önceleri büyük ölçüde yadırgandı, çok sert eleştiriler aldı ve küçümsendi.^{[1][6][8][9]} Geleneklerin dışına çıkan eserleri, önce şaşkınlık ve yadırgama, daha sonra eğlenme ve aşışılamayla karşılanırsa da hep ilgi uyandırdı.^[5] Bu ilgi ise kısa zamanda şaire duyulan anlayış, sevgi ve hayranlığın artmasına yol açtı.^[5] Sait Faik Abasıyanık da Orhan Veli'nin bu yönüne dikkat çekerek onu "üzerinde en çok durulmuş, zaman zaman alaya alınmış, zaman zaman kendini kabul ettirmiş, tekrar inkâr, tekrar kabul edilmiş; zamanında hem iyi hem kötü şöhrete ermiş bir şair" olarak tanımladı.^[10]

Her ne kadar Garip döneminde yazdığı şiirleriyle öne çıksa da Orhan Veli "tek tür" şiirler yazmaktan kaçınmıştı. Durmadan arayan, kendini yenileyen, kısa yaşamı boyunca uzun bir şiir serüveni yaşayan Kanık'ın edebiyat hayatı farklı aşamalardan oluşmaktadır.^[11] Oktay Rifat bu durumu "Orhan Fransız şairlerinin birkaç nesillik şiir macerasını kısacık ömründe yaşadı. Türk şiiri onun kalemi sayesinde Avrupa şiiriyle atbaşı geldi." ve "Birkaç neslin belki arka arkaya başarabileceği bir değişmeyi o birkaç yılın içinde tamamladı." sözleriyle açıkladı.^{[12][13]}

Hayatı

Çocukluğu ve eğitimi

Orhan Veli Kanık, 13 Nisan 1914'te Beykoz'a bağlı Yalıköyü'nde bulunan İshak Ağa Yokuşu'ndaki Çayır Sokağında 9 numaralı konakta dünyaya geldi.^[14] Babası İzmirli tüccar Fehmi Bey'in oğlu Mehmet Veli, annesi ise Beykozlu Hacı Ahmet Bey'in kızı Fatma Nigar Hanım'dır.^[15] Nüfus tezkeresi suretine göre asıl ismi Ahmet Orhan olan şairin babasının adı Veli olduğu için, sanatçı Soyadı Kanunu'ndan önce Orhan Veli olarak tanındı.^[14] Orhan Veli'nin babası evlendiği sırada Mızıka-yı Hümâyun'da klarnist idi. Cumhuriyet'in ilanından sonra ise Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'nın şefi oldu.^[16] Veli Kanık, hem bu yeni görevi hem de Musiki Muallim Mektebinde (Ankara Konservatuarı) armoni profesörü olması dolayısıyla 1923-1948 yılları arasında Ankara'da yaşadı.^[16] Bu dönemde bir süre Ankara Radyosu'nda müdürlük de yapan Veli Bey, daha sonraki yıllarda İstanbul Konservatuarında ilmî kurul üyesi ve İstanbul Radyosu'nda ses uzmanı olarak çalıştı.^[16] Orhan Veli'nin kendisinden küçük iki kardeşi vardı. Bunlar Vatan Gazetesi muhabirlerinden Adnan Veli Kanık ve Füzuzan Yolyapandır.^[17] Şairin ayrıca, bir yaşında iken Ankara'da ölen Ayşe Zerrin isminde bir kız kardeşi de vardır.^{[18][19]}

Orhan Veli'nin çocukluğu Beykoz, Beşiktaş ve Cihangir'de geçti. Mütareke sırasında Akaretler'de bulunan Anafartalar İlkokulunun ana sınıfına devam etti.^[16] Bir sene sonra ise bu okuldan alınarak Galatasaray Lisesi'ne yatılı olarak verildi.^{[20][21]} Yedi yaşındayken Halife Abdülmecit'in Yıldız Sarayı'nda düzenlediği bir düğünde sünnet edildi.^[15] 1925'te dördüncü sınıfı tamamladığında babasının isteği ile Galatasaray Lisesi'nden ayrılarak annesiyle birlikte Ankara'ya taşındı. Orada, Gazi İlkokulu'na yazıldı. Bir yıl sonra Ankara Erkek Lisesi'ne (bugünkü adıyla Ankara Atatürk Lisesi) yatılı girdi.^[22] Kanık, çocukluğunda bazı hastalıklar ve tehlikeler de yaşadı. Örneğin, beş yaşında yanma tehlikesi geçirdi ve uzun süre tedavi gördü.^[20] Şair dokuz yaşında kızamık, on yedi yaşında ise kızıl hastalığına tutuldu.^[23]

Kanık'ın edebiyata olan merakı ilkokul sıralarında başladı.^[22] Bu dönemde *Çocuk Dünyası* isimli dergide bir hikâyesi basıldı.^[24] Ortaokulun yedinci sınıfındayken Oktay Rifat Horozcu ile tanıştı.^[25] Birkaç yıl sonra ise bir müsamere sırasında halk evinde Melih Cevdet Anday ile arkadaş oldu.^[26] Lisenin ilk yılında edebiyat öğretmeni Ahmet Hamdi Tanpınar'dı.^[25] Tanpınar, öğretmeni olduğu sürece Kanık'a öğütler verdi ve onu yönlendirdi.^[25] Şair, lise döneminde arkadaşları Oktay Rifat ve Melih Cevdet'le birlikte *Sesimiz* isimli bir dergi çıkardı.^[24] Sanatçının yaşamının bu evresi Aruz vezni kurallarını ve ahengini kavradığı ve ilk şiirlerini yazdığı dönem oldu.^[27]

Orhan Veli Kanık

Doğum	Orhan Veli <div>13 Nisan 1914</div> <div>İstanbul, Osmanlı İmparatorluğu</div>
Ölüm	14 Kasım 1950 (36 yaşında) <div>İstanbul, Türkiye</div>
Defin yeri	Aşıyan Mezarlığı, İstanbul
Takma ad	Mehmet Ali Sel
Meslek	Şair
Milliyet	Türk
Dönem	Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatı (1936 - 1950)
Edebî akım	Garip akımı
Akrabalar	Adnan Veli Kanık (kardeşi)

Etkilendikleri

İlk dönem eserlerinde
Charles Baudelaire, Necip Fazıl Kısakürek, Ahmet Hamdi Tanpınar, Ahmet Muhip Diranas^[1]
Garip ve Garip sonrasında
Paul Éluar, Arthur Rimbaud, Verlaine, Stéphane Mallarmé, Guillaume Apollinaire^[2]

İmza

Kanık, yine lisede tiyatro çalışmalarına katıldı. Örneğin, Raşit Rıza'nın oynadığı *Aktör Kin* oyununda rol aldı.^[25] Ankara Halkevi'nde Ercüment Behzat Lav'ın sahnelediği Ahmed Vefik Paşa'nın Molière'den uyarladığı *Zor Nikâh*'ta Üstâd-ı San'î'yi, Maurice Maeterlinck'in *Monna Vanna*'sında ise baba rolünü üstlendi.^[24] Kanık, sonraki yıllarda tiyatro alanındaki çalışmalarına çevirmen olarak devam etti ve pek çok oyunu Türkçeye çevirdi.^[11]

Şair 1932 yılında, liseden mezun oldu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nin felsefe bölümüne kaydını yaptırdı.^[28] 1933 yılında Edebiyat Fakültesi Talebe Cemiyeti başkanı seçildi. 1935 yılına kadar devam ettiği üniversiteyi bitirmeden okuldan ayrıldı.^[28] İstanbul Üniversitesi'ne giderken bir yandan sürdürdüğü Galatasaray Lisesi'ndeki öğretmen yardımcılığı görevine, okuldan ayrıldıktan sonra bir sene daha devam etti.^[29]

Sonraki yaşamı ve sanat hayatı

Kanık, daha sonra, Ankara'ya giderek PTT Umum Müdürlüğü, Telgraf İşleri Reisliği, Milletlerarası Nizamlar bürosuna girdi.^[28] Şair, Ankara'ya döndükten sonra eski arkadaşları Oktay Rifat ve Melih Cevdet'le tekrar bir araya geldi ve bu üçlü, benzer tarzda şiirler yazmaya başladı. 1936 yılında, Nahid Sırmı Örik'in şiirlerini yayımlatmaları önerisinin ardından, *Varlık* dergisinde Orhan Veli'nin, *Oaristys*, *Ebabil*, *Eldorado*, *Düşüncelerimin Başucunda* isimli şiirleri yayınlandı.^[30] Dergide, Orhan Veli ve arkadaşları edebiyat dünyasına şöyle tanıtılmıştı:^[31]

“Varlık'ın şiir kadrosu yeni ve kuvvetli genç imzalarla zenginleşmektedir. Aşağıda dört şiirini okuyacağınız Orhan Veli, şimdiye kadar yazılarını neşretmemiş olmasına rağmen olgun bir sanat sahibidir. Gelecek sayılarımızda onun ve arkadaşları Oktay Rifat, Melih Cevdet ve Mehmet Ali Sel'in şiirimize getirdikleri yeni havayı daha iyi belirtecektir.”

Bu ilk şiirlerini, bir kısmı Mehmet Ali Sel mahlasını taşıyan diğer şiirleri takip etti. 1936 - 1942 yılları arasında *Varlık*'ın yanı sıra *İnsan*, *Ses*, *Gençlik*, *Küllük*, *İnkılâpçı Gençlik* dergilerinde şiirleri ve yazıları basıldı.^[32] Orhan Veli, bu dönemin ilk yıllarında yazdığı şiirlerin şekli, yapısı ve içeriği dolayısıyla *hece şairi* olarak kabul edildi. 1937 yılından sonra ise hem Kanık hem de Anday ve Horozcu yeni tarzda şiirlerini yayınlamaya başladılar.^[33]

Kanık'ın Rumelihisarı sahilinde bulunan heykelinin detayı

1939 yılında, arkadaşı Melih Cevdet Anday'la birlikte araba kazası geçirdi. Bu olayın sonucunda yirmi gün komada kaldı.^[32] Kazanın sebebi, Anday'ın sürdüğü arabanın Çubuk Barajı tepesinden aşağı yuvarlanmasıydı. 1941 yılının Mayıs ayında *Garip* seçkisi yayınlandı. Bu kitapta şairin yirmi dört şiirinin yanı sıra Melih Cevdet'in on altı, Oktay Rifat'ın ise yirmi bir şiiri yer aldı.^[34] Kitabın içindeki şiirler kadar ses getiren önsözünü ise Orhan Veli yazdı.^[34] Bu kitap sonradan Birinci Yeni olarak da anılacak *Garip* akımının başlangıcı oldu.^[35] *Garip* akımının kurucuları olan Kanık, Horozcu ve Anday, radikal bir tutumla kendilerinden önce gelen hececilerin ve Ahmet Haşim'in şiirleriyle, Nâzım Hikmet'in toplumcu-gerçekçi şiirlerini reddettiler.^[36] Kitaptaki şiirler ve önsöz edebiyat dünyasında büyük tartışmalara sebep oldu. Özellikle Orhan Veli'nin yazdığı "Yazık Oldu Süleyman Efendi'ye" mısraı üzerinde duruldu. Bu mısraı kimileri tenkit ederken^[11], kimileri çalıntı olduğunu iddia etti.^{[17][36]} Bir diğer grup ise Türkçede yazılmış en güzel dizelerden biri olduğunu söyledi. Bu münakaşalar sonucunda mısra çok popüler oldu,^[36] hatta Nurullah Ataç'ın deyişi ile "vapurlara, tramvaylara, kahvehanelere kadar" girdi ve bir deyim niteliği kazandı.^[37] Orhan Veli'nin "Yazık oldu Süleyman Efendi'ye" kadar meşhur olarak gündelik dile giren bir diğer dizesi ise Ahmet Haşim'in "Göllerde bu dem bir kamsı olsam" mısrasını hicvetmek için yazdığı "Rakı şişesinde balık olsam" idi.^{[17][38][39][40]}

Şair, PTT'deki görevinden askerlik sebebiyle 1942 senesinde ayrıldı. 1945 yılına kadar Gelibolu'nun Kavak Köyü'nde askerliğini yaptı.^[29] Bu dönemde sadece altı şiiri yayımlandı.^[34] 1945 yılında teğmen rütbesiyle terhis oldu ve Millî Eğitim Bakanlığı'nın Tercüme Bürosu'nda çalışmaya başladı.^[29] Fransızcadan yaptığı çeviriler bakanlığın klasikler serisinden yayınlandı.^[29] Şair Şubat 1945'te *Vazgeçemediğim* isimli şiir kitabını, Nisan 1945'te ise *Garip*'in sadece kendi şiirlerini içeren ikinci baskısını çıkardı.^[34] Bu kitapları 1946 yılında yayımlanan *Destan Gibi* ve 1947'de basılan *Yenisi* takip etti.^[41]

1946 seçimlerinden sonra Hasan Âli Yücel'in Millî Eğitim Bakanlığı görevinden ayrılması sonucunda Yücel'in kurduğu Tercüme Bürosu da önemini yitirdi. Kısa bir süre sonra Kanık istifa etti. İleriki yıllarda ayrılışına neden olarak Reşat Şemsettin Sırmı'in bakan olmasından sonra oluşan baskıcı havadan rahatsız olmasını gösterdi.^{[41][42]} Bu istifanın sebebini Orhan Veli'nin memuriyete uyum sağlayamaması olarak yorumlayanlar da oldu.^[43] Ayrılışının ardından Mehmet Ali Aybar'ın çıkardığı *Hür ve Zincirli Hürriyet* gazetelerinde denemeler ve eleştiriler yazdı. 1948'de La Fontaine'nin masallarını Türkçeye çevirdi, *Ulus* gazetesinde *Yolcu Notları*'nı yayınladı.

Bakanlıktaki değişimin ardından kendisiyle benzer durumda kalan Bedri Rahmi Eyüboğlu, Abidin Dino, Necati Cumalı, Sabahattin Eyüboğlu, Oktay Rifat ve Melih Cevdet gibi arkadaşlarıyla buluşmaları sonucunda 1948 yılı sonunda bir dergi çıkartmaya karar verdiler.^[34] Masraflarını Mahmut Dikerdem'in karşıladığı *Yaprak* isimli bu dergi on beş günde bir yayınlanıyordu.^[44] *Dikerdem*'in yardımlarına rağmen derginin sahibi ve yazı işleri müdürü Orhan Veli'yd. Bu yüzden zaman zaman ortaya çıkan para problemleriyle kendisi ilgilendi ve dergiye devam edebilmek için paltosunu satmak zorunda bile kaldı.^[34] Son sayıyı yayımlayabilmek için ise Abidin Dino'nun kendine hediye ettiği resimleri elden çıkardı.^[34] İlk sayısı 1 Ocak 1949'da çıkan, Cahit Sıtkı Tarancı, Sait Faik Abasıyanık, Fazıl Hüsni Dağlarca, Cahit Külebi gibi yazar ve şairlerin eserleri yayınlanan *Yaprak*, 1 Haziran 1950'ye kadar 28 sayı yayınlandı.^[29] *Yaprak*'la birlikte Orhan Veli'nin şairliğinin yanı sıra fikir adamlığı yönü de ortaya çıktı. Şairin yaklaşan seçimlerle ilgili fikirleri bu dergide yayınlandı. Ayrıca, Melih Cevdet ve Oktay Rifat'ın toplumsal şiirleri de *Yaprak*'ta yer buldu. Aynı günlerde Orhan Veli, Oktay Rifat ve Melih Cevdet, Nâzım Hikmet'in hapisshanedan çıkartılması için açılan kampanyaya katılarak üç gün açlık grevi de yaptılar.^[45] Orhan Veli, *Yaprak*'ın yayınlandığı 1949 yılı boyunca Nasreddin Hoca hikâyelerini şiirleştirdi, *Karşı* isimli son şiir kitabını yayınladı ve Charles Lamb'ın uyarladığı Shakespeare'in *Hamlet* ve *Venedik Taciri* isimli eserlerini Şehbal Erdeniz'le birlikte Türkçeye çevirdi.^{[46][47]}

Ölümü

Rumelihisarı sahilinde bulunan Orhan Veli heykeli. Heykelde, elinde kitap tutan şaire bir martı eşlik etmektedir.

Orhan Veli, *Yaprak*'ın kapanmasının ardından İstanbul'a geri dönmüştür. Aynı yıl 10 Kasım'da bir haftalığına geldiği Ankara'da belediyenin kazdığı bir çukura düştü ve başından hafifçe yaralanmıştır.^[48] İki gün sonra İstanbul'a dönmüştür. 14 Kasım günü bir arkadaşının evinde öğle yemeği yerken fenalık geçiren şair hastaneye kaldırılmıştır. Beyinde damar çatlaması yüzünden başlayan rahatsızlığın sebebi doktor tarafından anlaşılamamış ve Kanık'a alkol zehirlenmesi teşhisiyle tedavi uygulanmıştır.^{[49][VI]} ancak beyin kanaması geçirdiği sonradan anlaşılmıştır.^[50] Aynı akşam sekizde komaya giren şair gece 23.20'de komadan çıkamayarak Cerrahpaşa Hastanesi'nde hayata veda etmiştir.

Lisedeki edebiyat hocası Ahmet Hamdi Tanpınar, Kanık'ı hastanede ziyaret etme fırsatı buldu ve bu olayı şöyle anlattı:

Orhan Veli'nin Abidin Dino tarafından tasarlanan ve Nevzat Kemâl tarafından inşa edilen Aşiyan Mezarlığı'ndaki mezar taşı. Mezar taşındaki Emin Barın tarafından yazılan Orhan Veli/1914-1950 yazısı şairin şiirde karşı çıktığı kafiyeden vefatıyla bile kurtulamadığının bir kanıtı gibidir.^[48]

“Daha orta mektebin birinci sınıfında talebem olan Orhan'ı Cerrahpaşa Hastanesi'nde son defa oksijen çadırının altında yarı çıplak, güçlükle nefes alır ve o kadar güzel hayallerin yakaladığı dünyamızı yalnız akı görünen gözlerinden boşanırken gördüğüm günü hiçbir zaman unutamam. Şiirimize tatlı anlaşmazlığı ve lezzeti getiren zeka, kendisi olmaktan çıkmıştı.”^[51]

16 Kasım günü morgda yapılan otopside önce Sanat Dostları Cemiyeti tarafından Orhan Veli'nin yüzünün mulajı alındı.^[29] 36 yaşında ölen şairin cenazesi 17 Kasım 1950'de, Bayezid Camii'nden kaldırıldı. Cenaze, akademisyenler, yazar ve sanatçılardan oluşan kalabalık tarafından Sirkeci'ye kadar taşındı, oradan bir otomobil ile Aşiyan Mezarlığı'na götürülerek defnedildi. Rahatsızlandığı sırada üstünde bulunan ceketin cebinden bir diş fırçasının sarılı olduğu kâğıda yazılmış Aşk Resmi Geçidi isimli şiiri çıktı. 1 Şubat 1951'de arkadaşları tarafından anısına *Son Yaprak* çıkarıldı. Tek sayı olarak basılan bu dergide Orhan Veli'nin daha önce yayınlanmamış Aşk Resmi Geçidi şiiri de yer buldu.^[7]

Ölümünden sonra

Kaynak ve Varlık dergileri tarafından "Orhan Veli'nin mezarı" kampanyası başlatıldı.^[52] Suat Taşer, Osman Attılâ gibi birçok ismin kampanyaya destek vermesinin ardından Abidin Dino, Orhan Veli için bir mezar projesi hazırladı. Nevzat Kemâl ise bu mezarı inşa etti.^[53] Ölümünün ardından, şair için, dostlarından Halim Şefik Güzelson *Otopsi*,^[47] Ercüment Behzat Lav *Çilelim*, Oktay Rifat ise *Ağır* isimli şiirler yazdılar.^[54] Yüksel Pazarkaya ve Helmut Vader tarafından Almancaya çevrilmiş olan seçilmiş 49 şiiri, 1965 yılında Frankfurt'taki Suhrkamp Verlag yayınevi tarafından *Poesie* ismiyle yayınlandı.^[55] Şair hakkında Almanca bir kitap da bulunmaktadır. Orhan Veli'nin şiirleri İngilizce ve Özbekçeye de çevrildi.^[55]

Ölümünden sonra, kardeşi Adnan Veli Kanık, Orhan Veli hakkında yazılanları ve onu tanıyanların ona dair söylediklerini derlediği *Orhan Veli İçin* ismiyle bir kitap yayımladı.

Orhan Veli'nin çevirdiği Jean Anouilh'ten *Antigone* ve Jean-Paul Sartre'den *Saygılı Yosma* ölümünden önce yayınlanamamıştı. Bu eserlerden *Antigone* şairin vefatından sonra İstanbul Devlet Tiyatrosu'na sergilendi. *Saygılı Yosma* ise 1950 sonunda "Saat 6 Tiyatrosu" tarafından bir kez temsil edildi.^[46]

1988 yılında yapılan Orhan Veli heykeli Rumelihisarı sahilindeki ufak bir parka kondu.^[56] Bu heykelde şairin elinde bir kitap, hemen arkasında ise bir martı durmaktadır. Orhan Veli ise Boğaziçi'ni seyretmektedir.

Mezarı 2020 yılında aslına uygun biçimde İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından restore edildi.^[57]

Kişiliği ve fiziksel özellikleri

Orhan Veli'nin kişiliği ve fiziki özelliklerinin şiirleri ve sanat anlayışı ile bağlantılı olduğu düşünülmektedir.^[58] Cemal Süreya, Kanık'la ilgili olarak "Yeni şiirimizin, işlev olarak kurucusu olan bu adam kuramını yazılarıyla değil, başka iki şeyiyle yaptı: Hayatıyla (yaşam biçimiyle) ve şiirleriyle" açıklamasını yaptı.^[59] Orhan Veli, Garip akımını sadece şiirleriyle değil, günlük hayatıyla, gönül ilişkileriyle, çevresinde kendisi ile ilgili çıkan dedikodularla, fiziği ile yeni bir şair tipi yaratarak oluşturdu.^[31]

Kardeşi Adnan Veli'nin "Vücudu oldukça kemikli, kollarıyla bacakları epey uzundu. Göğsünü öne doğru eğerek hafifçe yaylanarak yürürdü. Elleri gayet ince, beyazdı. Parmakları adam akıllı uzun, tırnakları pembe, uzun ve yuvarlaktı. Geniş bir alın, sivri bir çenesi vardı. Dudakları eni konu etliydi. Burnu tümsekliydi. Yüzü gençlikte çıkardığı ergenlik sivilceleri sebebiyle pürüklüydü."^[60] olarak anlattığı Orhan Veli'yi, yazar arkadaşı Sait Faik ise bir röportajında şöyle betimledi:

“İki incecik bacak, kısaca bir trençkot, kanarya sarısı bir kaşkol, müselles bir yüz, şişirilmiş bir göğüse benzeyen bir sırt, -denebilirse- ergenlik bozuğu bir yüz: İşte görünüşte Orhan Veli.”^[61]

”

Herkesle iyi geçinen, kimsenin kalbini kırmayan, çevresindeki insanlara saygı gösteren Orhan Veli'nin yakın arkadaşları arasında Oktay Rifat, Melih Cevdet, Bedri Rahmi Eyüboğlu, Sait Faik, Suat Taşer, Fikret Adil, Agop Arad gibi isimler yer alıyordu. Son günlerinde en yakın olduğu isim ise Sabahattin Eyüboğlu'ydü.^[62] Garip akımını yalnız yazdıklarıyla değil, hayata karşı duruşuyla açıklayan şair, fiziğini bile bu uğurda kullanmaktan çekinmedi. Bu yüzden şiirinin hayatının sonucu olduğuna değil, aksine hayatını şiirine göre yaşadığına inanılır.^[31]

Sanat hayatı

Şairliği

Orhan Veli Kanık'ın 1936 yılında başladığı şiir hayatı üç dönemde incelenebilir: Garip öncesi (1936-1941), Garip dönemi (1941) ve Garip sonrası.

Garip öncesi

Bu dönemdeki şiirleri eski ve yeni şiirleri olmak üzere iki devrede incelenebilir.^[64]

Eski şiirleri

Orhan Veli'nin ilk şiirleri 1 Aralık 1936 tarihinde Varlık Dergisi'nde yayınlandı. O günlerde Ahmet Hamdi Tanpınar, Ahmet Muhip Dıranas, Ahmet Kutsi Tecer, Necip Fazıl Kısakürek gibi şairler Ahmet Haşim'in Fransız sembolistlerinden ilham alarak oluşturduğu simgelerin gücünden yararlanan şiirlerinin takipçisiydi.^[65] Ahmet Haşim'in saf şiir anlayışını benimseyen bir diğer şair olan Cahit Sıtkı Tarancı ise diğer dönemdaşlarından aksine gündelik yaşamı da şiirlerinin içine almaya çalışıyordu.^[65] Nâzım Hikmet ve Ercüment Behzat Lav ise biçim ve özde yenilik yaparak vezinsiz, serbest ve toplumcu şiirler yazıyorlardı.^[66]

Kanık'ın ilk şiirleri, Necip Fazıl, Ahmet Muhip, Ahmet Hamdi ve Cahit Sıtkı kuşağına bağlıdır.^[67] Bu eserler, içerik, biçim, dil ve tarz olarak klasik ve geleneğe bağlı olarak yazıldılar. Daha sonraki çalışmalarının aksine şiirlerinde uyak da kullanan Orhan Veli ayrıca benzetmelere ve sıfatlara geleneksel bir şekilde yer verdi.^[64] Ölüm, doğa, rüya, zaman, aşk gibi temaların işlendiği bu dönem eserlerinde hiç ironiye rastlanmaz. Şair henüz kendine ait bir dil geliştiremediği için şiir anlayışı ve mısra yapısında Baudelaire'in; konu, işleyiş, dil ve üslupta ise Necip Fazıl'ın etkisi altındaydı.^[68]

Gün Doğuyor, *Oaristys*, *Ebabil*, *Eldorado*, *Kurt*, *Zeval* gibi eserlerini içeren ilk dönem şiirlerinde şair, yalnız ve mutsuz bir kişinin yaşamını anlattı, acılarını, isteklerini, aşklarını dile getirdi. Orhan Veli eski şiirlerinde akıldan çok duyguya, gerçeklikten çok romantikliğe, toplumsallıktan çok bireyselliğe önem verdi.^[69] Bu açıdan da Kanık'ın edebiyat dünyasına girişi okuduğu ve sevdiği yabancı şairlerin etkilenecek ve Türkiye'de onları takip eden şairlerin arasına katılarak oldu.^[70]

Yeni şiirleri

Şair, 1937 yılından sonra eski şiir anlayışından uzaklaşarak Garip akımının habercisi olan yeni bir tarz benimsedi.^[64] Kanık'ın bu yeni şiirleri 1937-1941 yılları arasında *Varlık*, *İnsan*, *İnkılâpçı Gençlik* gibi dergilerde ve ölümünün ardından *Vatan* (1952) ve *Papirüs*'te (1967) yayınlandı.^[71] Sayıları 51'i bulan *Garip*'in ilk örnekleri olan bu eserler, abartılı bir dille yazılmıştır.

Dönemin şiirlerinden farklı yapıtlar ortaya koymaya karar veren Orhan Veli, ilk olarak ölçü ve uyağı daha sonra ise tasviri, şairaneliği, hayali, süsü ve zekâ oyunlarını şiirinden çıkarttı.^[72] Sadelik ve basitliği önemseyen sanatçı, duygudan çok akla önem vermeye başladı.^[73] Halkın kullandığı kelimeleri tercih etmeye başlayan Kanık hayat karşısında kötümser, ironik, ümitsiz, inançsız görünmektedir.^[73] Yeni şiirlerinin temaları ise çoğunlukla tabiat, insan, aşk, çocukluk, savaş, hayat, sarhoşluk ve seyahat oldu.^[74] Şair bu dönemde, çoğunlukla kısa şiirler yazmaya başladı. Nurullah Ataç bu çalışmaların Fransız sürrealistlerin yazılarını ve Japon haikularını anımsattığını söyledi.^[75] Orhan Veli de o yıllarda arkadaşlarıyla birlikte Fransız gerçeküstücüleri sık sık okuduklarını açıklamıştır.^[76] Yine de sanatçı, noktalama işaretleri kullanması, imgeyle simgeden kaçınması, şiiri insanın duyularına değil aklına hitap eden bir sanat haline getirmeye çalışması gibi özellikleriyle sürrealistlerden ayrılır.^[77]

Kanık'ın bazı şiirlerinde oluşturmaya çalıştığı yeni tarzla ilgili acemiliği ortaya çıkar. Bu şiirlerde mısralar yan yana yazılınca bir nesir oluşur.^[75] Şairin bu dönemine ait eserleri arasında *Fena Çocuk*, *Ağaç*, *Kuş* ve *Bulut*, *Tereyağı*, *Gangster*, *Pazar Akşamı* gelir.

Garip dönemi

1941 yılında Orhan Veli, Melih Cevdet ve Oktay Rifat'la birlikte *Garip* adlı şiir kitabını yayınladı. Bu kitapla birlikte şairin tarzının önceki dönemine göre daha tutarlılaşmış ve gelişmiş olduğu düşünülür.^[79] Kanık, kitabın önsözünü kendi yazdı ve şiir hakkındaki düşüncelerini açıkladı. Bu önsöz Garip akımının manifestosu kabul edilir.^[73] Orhan Veli, o günlerin aydınlarının şiir anlayışı sebebiyle kendisine "garip" gözüyle baktıklarını açıklamıştır. Akımın adının da bu bakış açısından geldiği sanılmaktadır.^[36] Garip akımı kendisinden önceki şiir anlayışına bir tepki olarak doğdu.^[36] Kanık ve arkadaşları Ahmet Haşim'in eserlerini, Nâzım Hikmet'in toplumcu şiirlerini ve hececileri reddetmişlerdi.

Şair bu dönemdeki şiirlerinde klasik uyak düzenini ve vezni kullanmadı. Ona göre hakiki şiir için vezin ve kafiye mutlak gerekli olan şeyler değildi.^[73] Kanık, kafiye reddetse de düzensiz ses yinelemelerine sık sık başvurdu ve onlara anlam vurgusunu oluşturan temel bir işlev yükledi.^[80] Eserleri incelendiğinde sanatçının ses yinelemeleri, sözcük öbeği yinelemeleri, söz dizimsel yinelemeler, ek yinelemeleri ve dizelerin aynen yinelenmesi gibi tekrarlara başvurduğu görülebilir.^[81]

Orhan Veli'nin edebiyat dünyasına girdiği günlerde etkilendiği isimlerin başında Baudelaire, Verlaine, Rimbaud gibi Fransız şairler vardı. Onların, özellikle de sembolistlerin Türkiye'deki temsilcilerinden biri olmuştur.^[63]

Garip dönemi şiiirlerinin bir diğier ortak özelliğı ise Orhan Veli'nin konuşma dilinin doğallığını, sokak Türkçesini ve hatta halk argosunu eserlerine taşımış olmasıydı.^[82] "Kılıksız", "cıgara", "ıspanak", "rakı", "Hitler", "boyacı sandığı" gibi sözcükler kullanan şairin *Kitabe-i Seng-i Mezar* isimli şiirinde kullandığı "nasır" kelimesi büyük tartışmalara sebep oldu.^[80] Kanık, böylece hem divan hem de halk şiirinde egemen olan romantizm anlayışını da yıkmış oluyordu.^[83] Öte yandan teşbih ve istiareyi terk ettiğı için şiirinde yalın bir dil ortaya çıktı.^[84] Orhan Veli'nin Garip hareketiyle getirdiğı yeniliklerin diğier ikisi ise Türk şiirinde öteden beri soyut olarak dile getirilen evrensel hümanizmin yerine somut ve belirgin bir hümanizm koyması ve belirli kişileri hedef alan taşlama geleneğini ilk kez bir şair olarak kendisine yöneltmesiydi.^[83]

Orhan Veli, o günlerde kişisel şiirler yazdığı kadar sosyal konulara da eğildi^[36] ve dar görüşler ile törelerin gülünçlüğünü alaylı sözcükler kullanarak anlatmaya çalıştı.^[82] Ayrıca, şairin hece ve sözcük bakımından boyutunu ve şiirdeki sayısını azaltarak dizenin şiirdeki egemenliğini ortadan kaldırdığı da söylenir.^[85]

Garip sonrası

Orhan Veli, "Garip sonrası" olarak adlandırılan 1945-1950 yılları arasında dört kitap yayınladı: *Vazgeçemediğim* (1945), *Destan Gibi* (1946), *Yenisi* (1947) ve *Karşı* (1949). Ayrıca, şairin 1949-1950 yılları arasında yazılmış fakat vefatı sebebiyle yayınlanamamış şiirleri de mevcuttur. Kanık'ın garip sonrası dönemde yazdığı şiirler "garibin devamı" ve "garipten farklı" olarak iki ana grupta toplanabilir.^[86] Şair sanatındaki değişimi 1945 yılında ikinci baskısı yapılan *Garip*'in önsözünde "Onları beş sene önce yazmıştım. Beş sene sonra da aynı şeyleri söyleyecek olduktan sonra neden yaşadım" diyerek açıkladı.^[40]

Bu dönemde düşünceleriyle birlikte eserleri de farklılaşmaya başlayan Orhan Veli'nin yıkıcılıktan ayrılarak yapıcılığa yönlendiğı ve şiirinin estetik yönünü zenginleştirmeye çalıştığı gözlemlenebilir.^[87] Değişiminin göze çarpan yanlarından biri de şairin *Vazgeçemediğim* ile birlikte uyak kullanmaya başlaması oldu. Bu döneminin en ayırt edici özelliğı ise şairin halk şiirine duyduğu ilginin eserlerine yansmasıydı.^[88] Bu konuda *Vazgeçemediğim* içinde yer alan *İstanbul Türküsü* isimli şiir bir dönüm noktası kabul edilmektedir.^[88] *Destan Gibi* içinde yer alan *Yol Türküsü* isimli uzun şiir de sanatçının bu tarza olan yönelişinin bir örneğidir. Orhan Veli bu dönemdeki şiirlerinde gülmece öğelerini azalttı. Halk şiiri tarzında yazdığı eserlerinin konusu çoğunlukla kişisel duygular olsa da özellikle *Yenisi* ve *Karşı*'da toplumsal konulara da değindi. Asım Bezirci, Orhan Veli'nin bu tarz konulara eğilmeye başlamasının sebebinin II. Dünya Savaşı ardından pahalılık ve yoksulluğun alt tabaka kadar orta ve üst sınıfı da etkilemesi olduğunu iddia etti.^[89]

Kanık'ın kelime kullanımı, dize ve cümle yapısı halk şiiri özellikleri taşıyan eserleri dışında benzer şekilde devam etti. Öte yandan ilk dönem şiirlerinde sık rastlanan yinlemeleri halk şiirine yaklaşması ile daha da fazla kullanmaya başladı.^[90] Şairin halk kültürüne olan bu yaklaşması vefatı sebebiyle yarım kalmıştır.^[91]

Diğier çalışmaları

Çevirileri

Orhan Veli, Türkçeye şiir, hikâye ve oyun çevirileri yaptı.^[92] İlk kez 1947 yılında Varlık Yayınları tarafından basılan *Fransız Şiirleri Antolojisi*'nin önsözü ve kitapta yer alan şairlerin biyografileri de sanatçı tarafından yazıldı. Oktay Rifat ve Melih Cevdet'le birlikte çalıştığı *Baudan Şiirler* isimli kitaptaki 31 şiirin altı tanesi Kanık tarafından çevrilmişti.^[92] 1948 yılında, Doğan Kardeş Yayınları'ndan çıkan *La Fontaine'den Masallar*'da ise *La Fontaine*'nin 49 masalını çevirdi. Şairin hayat görüşü ile *La Fontaine*'nin felsefesi arasında yakın ilişki olduğuna inanılır.^[91] Orhan Veli'nin şiirlerinin de hikâye karakteri taşıması ve sanatçının yaşama karşı alaycı duruşu bu inancı destekler.^[91]

Orhan Veli, 1937-1941 yılları arasında Ki-Ka-Ku isimli Japon şairinin 30 *haikusunu* Türkçeye çevirdi.^[93] Bu şiirler aralıklarla Varlık Dergisi'nde basıldı. 19 Mart 1946'da ise Tercüme Dergisi'nin Şiir Özel Sayısı'nda *Hai-Kai'ler* başlığı altında tümü yayımlandı.^[94] 1945 yılında yayımlanan *Üç Hikâye* isimli kitapta Gogol'un üç öyküsü bulunuyordu. Bunlardan *Burun* ve *Fayton*'u Orhan Veli çevirmişti.^[55] Charles Lamb tarafından çocuklar için hikâyeleştirilmiş *William Shakespeare*'in *Venedik Taciri*'ni ise 1949 yılında Şehbal Erdeniz'le birlikte çevirdi.^[55]

Kanık ilk oyun tercümesini Oktay Rifat ile birlikte 1943 yılında *Alfred de Musset*'nin *Bir Kapı Ya Açık Durmalı Ya Kapalı* isimli eserini çevirerek yaptı.^[95] Ertesi yıl aynı yazarın *Barberina*'sını Türkçeye kazandırdı. Bu çeviri Millî Eğitim Bakanlığı Dünya Edebiyatından Tercüme serisinin 53. kitabı olarak yayımlandı.^[95] Sanatçı, 1944'te *Molière*'in üç oyununu çevirdi. Orhan Veli'nin çevirisini yaptığı *Jean Anouilh*'in *Antigone* isimli oyunu ise şairin ölümünden önce basılamadı. Bu oyun şairin vefatının ardından *İstanbul Devlet Tiyatrosu*'na sergilendi.^[46] Ölümünün ardından basılan ve sergilenen bir diğier çevirisi ise *Jean-Paul Sartre*'in *Saygılı Yosma*'sı oldu. Kanık, son olarak İrene Nemirovsky'nin *Les Chiens et les Loups* adlı oyununu *İtlerle Kurtlar* ismiyle Türkçeye tercüme ediyordu. Sanatçı, 245 sayfalık bu eserin 105. sayfasını çevirmesinin ardından hayata gözlerini yumdu.^[46] Orhan Veli'nin tamamlamadığı diğier iki çalışma ise Moliere'in *Elit Prensesi*' ve *Madame de Sévigné*'nin seçme mektuplarıydı.^[60]

Nesir yazıları

Orhan Veli hikâye yazmaya 1947 yılında başladı ve ölümüne kadar altı öykü yazdı.^[96] Bu eserler Tanin, Seçilmiş Hikâyeler ve kendi çıkardığı Yaprak dergilerinde yayımlandı. Şair, öykülerinde de tıpkı şiirlerinde olduğu gibi sıradan insanları ve günlük hayatı konu edindi. Zaman zaman ise toplumsal eleştirilerde bulundu.^[96] Bu öyküler, *Hoşgör Köftecisi* başlığı ile 2012 yılında yayımlandı.

Orhan Veli (soldan birinci), *Garip* akımının kurucusu olan diğier iki şair Oktay Rifat (soldan üçüncü) ve Melih Cevdet (soldan dördüncü) ile birlikte. Üçlünün yanındaki diğier kişi Şinasi isimli bir arkadaşlarıdır.^[78]

Şair, 1948 yılında *La Fontaine*'den 49 fablâ manzum olarak Türkçeye çevirdi. Bu çeviriler Doğan Kardeş Yayınları tarafından iki cilt olarak yayımlandı.^[46]

Kanık'ın 21 makale, 6 öykü ve 7 eleştiri yazısı kitap olarak, ilk kez 1953 yılında Varlık Yayınevi'nce *Nesir Yazıları* ismiyle yayınlandı.^[97] Daha sonraki yıllarda ise *Asım Bezirci*, şairin nesirlerini bir araya getirerek farklı kitaplar olarak yayınladı. Bu kitaplardan ikisi 1975 yılında yayınlanan *Edebiyat Dünyamız* ve 1982 yılında yayınlanan *Bütün Yazıları*'dır.

Kullandığı temalar

Her şeyin şiire konu edinilebileceğine inanan Orhan Veli ve arkadaşlarının Türk şiirine yaptığı en büyük katkılardan biri de bu inançlarını eserlerinde uygulamaları oldu.^[98] Bunun için de ilk olarak sıradan insanı kendilerine konu edindiler. Böylece, eski şiirlerdeki kahramanlaştırılan ideal insan tipinin yıkılmasını sağladılar. *Divan şiirinde* insan, aşkın arayıcısı olan kusursuz ve soyut bir varlık; *Namık Kemal*, *Tevfik Fikret* ve *Mehmet Akif* gibi şairlerin eserlerinde toplumu için mücadele eden bir kahraman iken Orhan Veli'nin şiirlerinde gündelik sorunların peşinde koşan sıradan bir vatandaştı.^[98] Örneğin *Kitabe-i Seng-i Mezar* şiirinin kahramanı olan Süleyman Efendi, hayattaki en önemli sorunu nasır olan, Allah'ın adını sık anmasa da günahkar sayılmayan, varoluş problemi yaşamayan bir adamdı.^[99] Süleyman Efendi'yle ilgili olarak Orhan Veli: "Ben hayatı sadelik içinde geçmiş basit bir adamın hayatından bahsetmek istedim. Acayiplik olsun diye yazmadım şiiri, neşretmeden evvel de bu kadar yadırganacağını tahmin etmiyordum." dedi. Nasırı önemseyip edebiyata soktuğu için eleştirenlere ise şu cevabı verdi: "Hayatından daha büyük manevi ıstırapları olmayan bir insan için nasırın mühim olduğunu telakki ediyorum".

Toplum eleştirisi teması da Orhan Veli tarafından sık sık kullanıldı.^[100] Fakat şair, bu konuyu kendisinden önce bu türün örneklerini veren Namık Kemal, *Nâzım Hikmet* ya da Tevfik Fikret gibi isimlerin aksine ironi ve parodi tekniklerini kullanarak işliyordu. *Hardalname*, *Cımbızlı Şiir*, *Vatan İçin*, *Bedava* ve *Kuyruklu Şiir*'in örnek olarak verilebileceği şiirlerinde sadece durum tespiti yapıp herhangi bir ideolojiyi savunmaması sebebiyle sanatçı burjuva şairi olmakla da suçlandı.^[101]

Orhan Veli *Dedikodu*, *Söz*, *Tahattur*, *Şanolu Şiir*, *Sereserpe*, *Eski Karım*, *Aşk Resmi Geçidi* gibi pek çok şiirinde ise aşk ve cinsellik konusunu işledi. Öte yandan çocukluk şairin hem Garip öncesi hem de Garip döneminde sık sık kullandığı temalardan biriydi. Bu temanın örnekleri arasında *Ağaç*, *Kuş* ve *Bulut*, *Rüya*, *Robenson* sayılabilir. Sanatçının çocuk algısıyla yazdığı şiirlerde duygu tonu diğer şiirlerine göre çok daha fazladır.^[102]

Şairin işlediği diğer temalar arasında yaşama sevinci (*Ne Kadar Güzel*, *Sokakta Giderken*, *Güzel Havalar*, *Birdenbire*), savaş (*Bizim Gibi*, *Tereyağı*, *Gangster*), yolculuk (*Yolculuk*, *Seyahat*) gelir. Talât Sait Halman'a göre var olmanın ve yaşamın sevincini Türk edebiyatına sistemli olarak yerleştiren isim Orhan Veli olmuştur.^[83] Ayrıca, Kanık, *Nedim* ve *Yahya Kemal* ile birlikte Türk şiirinin sayılı İstanbul şairlerinden biri kabul edilmektedir.^[103]

Takma adı

Orhan Veli, Mehmet Ali Sel ismini takma ad olarak kullandı ve pek çok şiirini bu isimle yayımladı.^[104] Örneğin, ilk şiirlerinin yayımladığı Varlık Dergisi'nin Aralık 1936'da çıkan sayısında "Varlık'ın şiiri kadrosu yeni ve kuvvetli genç imzalarla zenginleşmektedir. Aşağıda dört şiirini okuyacağınız Orhan Veli, şimdiye kadar yazılarını neşretmemiş olmasına rağmen olgun bir sanat sahibidir. Gelecek sayımızda onun ve arkadaşları Oktay Rifat, Melih Cevdet ve Mehmet Ali Sel'in şiirimize getirdikleri yeni havayı daha iyi belirtecektir." dendi.^[105] Arkadaşı Oktay Rifat, bu isimle ilgili olarak "galiba yırtmaya kıyamadığı şiirlerini bu adla çıkarırdı" açıklamasını yaptı.^[105] Orhan Veli ise *Baki Süha Ediboğlu*'nun konuyla ilgili sorusunu şu şekilde yanıtlamıştı:

O zamanlar çok şiir yayınlıyordum. Adımın her zaman görünmesi hem benim için hem de dergi için doğru değildi. Bir de şu var: Mehmet Ali Sel benim bazı tecrübelerime alet olmuş bir isimdir.^[105]

Etkileri

Orhan Veli'nin öncüsü olduğu Garip akımı dönemin genç şairlerine örnek olduğu gibi birçok ünlü şairini de etkiledi.^[106] Kanık'ın vefatının ardından Oktay Rifat ve Melih Cevdet yeni bir şiir geliştirmeye yönelseler de 1950'ler boyunca Garip'in Türk edebiyat dünyası üzerindeki etkisi devam etti.^[107] Dergilerde bu akımın kopyası olan şiirlere sık sık rastlanıyordu.^[108] *Mehmet Doğan* bu tarz şiirlerle ilgili "İmzalar olmasa hangi şiirin kime ait olduğu anlaşılmamaktadır" yorumunu yaptı.^[109] Muzaffer Erdost'un *İkinci Yeni* adını verdiği şiir hareketi de o günlerde Garip'e tepki olarak doğdu.^[110] Akımın öne çıkan isimleri arasında İlhan Berk, Cemal Süreya, Edip Cansever, Turgut Uyar, Sezai Karakoç ve Ece Ayhan yer alıyordu. Birinci Yeni olarak adlandırılan Garip akımı gibi İkinci Yeni de Türk şiirinin gelişimine büyük katkıda bulundu.^[110] İkinci Yeniciler, Garipçilerin aksine anlaşılabilirliğine yerine anlamca kapalılığı, somuta karşılık soyutlamayı, imgeci ve biçimci bir şiir anlayışını savundular.^[107]

Beyoğlu'ndaki İmam Adnan Sokak'ta yer alan Orhan Veli Şiir Evi

İkinci Yeni'nin önde gelen bazı isimleri şiire ilk başladıkları günlerde Garip etkisinin altında şiirler de yazmışlardı. Örneğin, Edip Cansever'in ilk denemeleri, yaşama sevincini dile getirdiği bu tarzda eserlerdi.^[111] Turgut Uyar'ın 1958 yılında büyük kente yerleşmesinin ardından değişen kültür ve ilişki ortamı şiirine de yansımıştı. Uyar, bu değişimin Orhan Veli etkisinden uzaklaşmasını nasıl sağladığını şu cümlelerle açıkladı: "Beni yazdığım şiiri yazmaya iten neden çevremizin değiştiğini görmemdi. Birdenbire kentleşen dünya, birdenbire karşılaştığım neon lambaları, büyük oteller, bir takım yeni gelişmeleri haber veren durumlar beni artık Orhan Veli şiiri yazmakla kurtarmıyordu."^[112]

Ahmet Oktay, Orhan Veli ve Garip akımının *Rıfat Ilgaz*'dan Suphi Taşhan'a pek çok farklı şairi değişik derecelerde etkilediğini söyledi.^[113] Oktay'a göre *Cahit İrgat*'ın imgelerinin altında dahi Garip şiirinden çok şey bulunabilir.^[114] Ayrıca, Sabahattin Kudret Aksal, Salah Bırsel, Behçet Necatigil, Suat Taşer, Metin Eloğlu, Rüştü Onur, Necati Cumalı gibi isimler de Orhan Veli ve onun önderlik ettiği Garip akımının etki alanından geçmişlerdir.^[115]

Şairin pek çok şiiri farklı sanatçılarca bestelendi. *Anlatamıyorum* *Alpay*, *Hümeysra* ve *Banu*, *Bedava Yaşıyoruz* *Cem Karaca*, *Özdemir Erdoğan*, *Dedikodu* *Levent Yüksel*, *Pireli Şiir* *Timur Selçuk* ve *Vesikalı Yarım* *Edip Akbayram* tarafından seslendirildi.^[116] Klasik Türk müziği şarkısı olarak bestelenen *İstanbul Türküsü* ise *Ahmet Özhan* tarafından okundu.^[117]

Murathan Mungan, Orhan Veli'nin şiirlerini *Bir Garip Orhan Veli* ismiyle oyunlaştırdı. *Oğuz Aral*'ın yönettiği ve *Müşfik Kenter*'in rol aldığı tek kişilik oyun 1980 yılından beri Kent Oyuncuları tarafından sergilenmektedir.^{[118][119]} Oyunun, Müşfik Kenter'in sesinden bir albümü de yayınlanmıştır. *Metin Üstündağ* ise 2002 yılında *Orhan Veli'lemeler* isimli bir kitap yayınladı.^[VII]

1989 yılında Ramazan Üren'in yazı işleri müdürlüğünde Sunay Akın ve Akgün Akova'nın destekleriyle *Yeni Yaprak* dergisi çıkmaya başladı.^[120] Bu derginin logosu Orhan Veli'nin *Yaprak*'ı ile aynıydı ve ilk sayısında tıpkı *Yaprak*'ın ilk sayısında olduğu gibi Orhan Veli'nin *Alış-Veriş* şiiri yer alıyordu.^[120]

Şairin 50. ölüm yıldönümü olan 14 Kasım 2000'de M. Şeref Özsoy tarafından Beyoğlu'nda açılan Orhan Veli Şiir Evi, Orhan Veli'nin arşivinin sergilenmesi düşüncesiyle açılan; şiir ve fotoğraf alanında etkinlikler düzenlenen bir mekandır^[121] (2014 yılında kapandı^[122]). Ayrıca, şairin ölüm yıldönümü olan 14 Kasım'da 1996 yılından beri Orhan Veli yürüyüşü düzenlenmektedir. Yürümeyi çok sevdiği bilinen Kanık'ın anısına sevenleri o günde Taksim'den sanatçının mezarının bulunduğu Aşiyân'a kadar hep birlikte yürümektedirler.^[123]

2014 yılının Ocak ayında, Nahit Fıratlı'ya yazdığı mektuplardan Yalnız Seni Arıyorum adlı bir kitap derlenmiştir.

Orhan Veli Kanık 104. doğum günü olan 13 Nisan 2018'de Google tarafından Doodle yapıldı.^[124]

Orhan Veli'nin "Anlatamıyorum" şiiri, 2019'da *Lyrikline* şiir sitesine göre dünyanın en çok okunan ikinci şiiri seçildi.^[125] Birinci ise Hermann Hesse'nin Stufen şiiridir.

Seçme bibliyografi

Şiir kitapları

- 1941: *Garip* - (Resimli Ay Matbaası)
- 1945: *Vazgeçemediğim* - (Marmara Yayınevi)
- 1946: *Destan Gibi* - (Ölmez Eserler Yayını)
- 1947: *Yenisi* - (İnkılâp Yayınevi)
- 1949: *Karşı* - (Güney Matbaacılık ve Gazetecilik)
- 1951: *Bütün Şiirleri* - (ilk baskı Varlık Yayınları, 2003'ten beri Yapı Kredi Yayınları) ISBN 978-975-08-0528-3

Hikâye

- 2012: *Hoşgör Köftecisi* - (Yapı Kredi Yayınları)

Hikâye/Şiir

- 1949: *Nasreddin Hoca Hikâyeleri* - (Doğan Kardeş Yayınları)

Yazılar

- 1953: *Nesir Yazıları* - (Varlık Yayınları)
- 1975: *Edebiyat Dünyamız* - (Bilgi Yayınları. Hazırlayan: Asım Bezirci)
- 1982: *Bütün Yazıları* - (Can Yayınları)

Mektuplar

- 2014: *Yalnız Seni Arıyorum* - (Yapı Kredi Yayınları)

Çeviri

- 1943: *Bir Kapı Ya Açık Durmalı Ya Kapalı*, Alfred de Musset - (Maarif Basımevi)
- 1944: *Barbarine*, Alfred de Musset - (Maarif Basımevi)
- 1944: *Scapin'in Dolapları*, Molière - (Maarif Basımevi)
- 1944: *Versailles Tuluatı*, Molière - (Maarif Basımevi, Azra Erhat'la birlikte)
- 1944: *Sicilyalı Yahut Resimli Muhabbet*, Molière (Maarif Basımevi)
- 1944: *Tartuffe*, Molière - (Maarif Basımevi)
- 1945: *Üç Hikâye*, Nikolay Gogol - (Alaaddin Kırıl Basımevi, Erol Güneş'le birlikte)
- 1946: *Turcaret*, Alain Rene Lesage - (Millî Eğitim Basımevi)
- 1947: *Fransız Şiir Antolojisi*, - (Varlık Yayınevi)
- 1948: *La Fontaine'in Masalları*, La Fontaine - (Doğan Kardeş Yayınları)
- 1949: *Hamlet*, William Shakespeare - (Charles Lamb uyarlaması, Doğan Kardeş Yayınları)
- 1949: *Venedik Taciri*, William Shakespeare - (Charles Lamb uyarlaması, Doğan Kardeş Yayınları)
- 1961: *Saygılı Yosma*. Jean-Paul Sartre - (Ataç Yayınevi)
- 1963: *Batıdan Şiirler* - (Yeditepe Yayınları)
- 1982: *Bütün Çeviri Şiirleri* - (Can Yayınları)

Çeviriler

- Güneş/Sol*, Leonardo da Fonseca (Trans.), (*n.t.*) *Revista Literária em Tradução* (<http://www.notadotradutor.com/edicoes.html>) 21 Ağustos 2018 tarihinde *Wayback Machine* sitesinde arşivlendi (<https://web.archive.org/web/20180821071929/http://notadotradutor.com/edicoes.html>)., n° 2 (mar/2011), Fpolis/Brasil, ISSN 2177-5141

Ayrıca bakınız

- Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatı
- Garip akımı
- Oktay Rifat
- Melih Cevdet Anday
- MEB 100 Türk edebiyatçısı listesi

Notlar

I. [^] Mehmet Kaplan ileriki yıllarda o günlerde Orhan Veli'ye olan tepkisini "Yeniye karşı olan kuvvetli temayülüme rağmen Orhan Veli ve arkadaşlarını bir türlü şair olarak kabul edemiyordum." diyerek açıkladı. Cemil Meriç ise Kanık hakkında "Sevimli ama gülünç ve zavallı. Kartaldan çok bir kümes hayvanına benziyor bu şiir. Yumurtası olmayan garip bir kümes hayvanı. Orhan nesli yeni fetihlere koşmadı. Göz boyacılığım, jonglörlüğü, ucuzu erişilemeyeceye tercih etti. Fikret'in, Hamit'in hatta Haşim'in kanat çırpışları yok onlarda. Ya kolej talebesinin küçük şikayetleri, ya gazete fıkrası. Hangi batı, hangi yenilik? Bir cüceler edebiyatı. Bir mikro edebiyat." diye yazdı. Yahya Kemal 1956 yılında verdiği bir röportajda "Ahmet Haşim şiirden ne anlar... Nâzım Hikmet şair değildir... Halit Ziya hiçbir şey değildir... Sait Faik çok şişirildi... Oktay Rifat da Orhan Veli de cahil ve geri kimselerdir." diyerek birçok şair ve yazarla birlikte Orhan Veli ve arkadaşlarını da eleştirmiştir.

II. [^] Kanık'ın Türkçeye çevirdiği oyunlar arasında Oktay Rifat'la birlikte çevirdiği Alfred de Musset'nin *Bir Kapı Ya Açık Durmalı Ya Kapalı*'sı, Jean-Paul Sartre'in *Saygılı Yosma*'sı, Molière'in *Tartuffe*'ü gibi oyunlar yer alır.

- III. [^] Yusuf Ziya Ortaç, *Akbaba Dergisi*'de sert bir eleştiri yazısı yayınladı. Derginin 28 Mart 1940 tarihinde çıkan yazısında "Vezin gitti, kafiye gitti, manâ gitti... Türk şiirinin berceste mısraı diye "Yazık oldu Süleyman Efendi'ye!" rezaletini alkışladılar... Göğüslerinde cehennemler yanan sanat cücelerinin kınalar yakıp, ziller takıp şıkır şıkır oynadıklarını gördük! Sanatın darülaceziyle timarhanesi el ele verdi, birkaç mecmuanın sahfesinde saltanat kurdular! (...) Ey Türk gençliği! Sizi bu hayasızlığın suratına tükürmeye devam ediyorum." diye yazdı.
- IV. [^] Mısraının Verlaine'in "Priez pour le pauvre Gaspard" mısrasından alındığını söyleyenler olduğu gibi *Baki*'nin "Berbâb kıldı taht-ı Süleymân-ı rûzigâr" mısrasından esinlenerek yazıldığını iddia edenler de vardır.
- V. [^] Ahmet Haşim'in ilgili dizesi *Piyale* isimli kitabında yer alan *Bir Günün Son Arzusu* şiirindedir. Bu şiirin son dördlüğü şu şekildedir: "Akşam, yine akşam, yine akşam / Bir sırma kemerdir suya baksam / Akşam, yine akşam, yine akşam / Göllerde bu dem bir kamış olsam!". Divan şairi Nedim'in ise Ahmet Haşim'e esin kaynağı olan "Destide kadehte doyamam görmeye bârî/Ey gevher-i şeffaf senin mahzenin olsam" dizelerini yazdığı bilinmektedir.
- VI. [^] Şairin ölüm sebebi tedavi eden doktorlarca alkol zehirlenmesi olarak gösterildi. Adli tıp raporu veren doktorlara göre ise Orhan Veli, Ankara'da düştüğü çukurda başını vurmuş ve bu sırada beyin damarlarından biri çatlamıştı.
- VII. [^] *Üstündağ'ın Orhan Veli'lemeler* isimli kitabı Sel Yayınları tarafından 2002 yılında yayınlandı. Eserin ISBN'i 9755701699'dur.

Kaynakça

Kaynak notları

- [^] Özkırmılı, Atilla. 25. ölüm yıldönümünde *Orhan Veli: Kendisinden önceki şiir ne değilse onu yazmaya çalışan şair*. Milliyet Sanat Dergisi. 14 Kasım 1975. Sayı: 158, Sayfa 6.
- [^] Uyguner 1967, s. 9
- [^] *İz Bırakanlar: Orhan Veli*. Hürriyet Gazetesi. Sayfa 4
- [^] Sağlam 2002, s. 7
- [^] ^a ^b ^c Bezirci 1991, s. 140
- [^] ^a ^b Sağlam 2002, s. 8
- [^] ^a ^b *Théma Larousse: Tematik Ansiklopedi*, Milliyet, 1993-1994. Cilt 6. Sayfa 92.
- [^] Arslanoğlu, Kaan. *Memleketimden karakter manzaraları*. İthaki Yayınları, 2006. ISBN 978-975-273-202-5. Sayfa 306
- [^] Bezirci 1991, s. 59
- [^] Abasıyanık, Sait Faik. *Orhan Veli Kanık*. Yedigün Dergisi, 2 Şubat 1947
- [^] Bezirci 1991, s. 139
- [^] Rifat, Oktay. *Orhan Veli Kanık*. Yeditepe Dergisi, 1 Şubat 1950
- [^] Rifat, Oktay. *Orhan Veli Kanık*. Vatan, 16 Kasım 1952
- [^] ^a ^b Kurnaz 2000, s. 3
- [^] ^a ^b Uyguner 1967, s. 3
- [^] ^a ^b ^c ^d Taşcıoğlu 2004, s. 23
- [^] Kanık 1953, s. 8
- [^] Ercilasun 2004, s. 15
- [^] Oral 2015, s. 12
- [^] ^a ^b Bezirci 1991, s. 15
- [^] Oral 2015, s. 285
- [^] ^a ^b Bezirci 1991, s. 16
- [^] Uyguner 1967, s. 4
- [^] ^a ^b ^c Ercilasun 2004, s. 16
- [^] ^a ^b ^c ^d Bezirci 1991, s. 17
- [^] Anday, Melih Cevdet. *Açıklığa Doğru*. 1984, sayfa 10.
- [^] Taşcıoğlu 2004, s. 26
- [^] ^a ^b ^c Kanık 1953, s. 9
- [^] ^a ^b ^c ^d ^e ^f Ercilasun 2004, s. 17
- [^] Bezirci 1972, s. 10
- [^] ^a ^b ^c Özkırmılı, Atilla. 25. ölüm yıldönümünde *Orhan Veli: Kendisinden önceki şiir ne değilse onu yazmaya çalışan şair*. Milliyet Sanat Dergisi. 14 Kasım 1975. Sayı: 158, Sayfa 5.
- [^] ^a ^b Bezirci 1991, s. 18
- [^] Taşcıoğlu 2004, s. 29
- [^] ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g Taşcıoğlu 2004, s. 32
- [^] Okay, Orhan. *Şiir Sanatı Dersleri, Cumhuriyet Devri Poetikası*. Erzurum, 1984.
- [^] ^a ^b ^c ^d ^e ^f Bezirci 1991, s. 23
- [^] Bezirci 1972, s. 42
- [^] Ercilasun 2004, s. 28
- [^] Bezirci 1991, s. 84
- [^] ^a ^b Bezirci 1991, s. 85
- [^] ^a ^b Bezirci 1994, s. 19
- [^] Onger, Fahri. *Orhan Veli Kanık*. Yenilik Dergisi. Aralık 1953
- [^] Kurnaz 2000, s. 8
- [^] Sazyek, Hakan. *Cumhuriyet Dönemi Türk Şiirinde Garip Hareketi*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları. 1996. Sayfa 257.
- [^] Doğan, Mehmet H., *Yaprak döneminde Orhan Veli*. Türk Dili, sayı 291. Aralık 1975, sayfa 722 - 731
- [^] ^a ^b ^c ^d ^e Kanık 1953, s. 13
- [^] ^a ^b Bezirci 1991, s. 20
- [^] ^a ^b Taşcıoğlu 2004, s. 33
- [^] Sönmez, Cemil ve Özdamar Necmettin. *Acı bir Ölüm Olayı*. Antoloji. Sayı 1, 1981. Sayfa 36.
- [^] Altındiş, Ceyla - NTV Tarih - Sayı 34 - Kasım 2011 - İstanbul 1308-7878
- [^] Tanpınar, Ahmet Hamdi. *Edebiyat Üzerine Makaleler*. Hazırlayan: Zeynep Kerman. İstanbul, 1977. Sayfa 447-448.
- [^] Özsoy 2002, s. 246
- [^] Ercilasun 2004, s. 18
- [^] Kanık 1953, s. 89
- [^] ^a ^b ^c ^d Ercilasun 2004, s. 34
- [^] Özsoy 2002, s. 226
- [^] "Ölüm yıl dönümünde Orhan Veli'nin İstanbul'daki mezarı restore edildi" (<http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/olum-yil-donumunde-orhan-velinin-istanbuldaki-mezari-restore-edildi-1790973>). Cumhuriyet. 14 Kasım 2020. 14 Kasım 2020 tarihinde kaynağından arşivlendi (<https://web.archive.org/web/20201114122029/https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/olum-yil-donumunde-orhan-velinin-istanbuldaki-mezari-restore-edildi-1790973>). Erişim tarihi: 27 Ocak 2021.
- [^] Özkırmılı, Atilla. 25. ölüm yıldönümünde *Orhan Veli: Kendisinden önceki şiir ne değilse onu yazmaya çalışan şair*. Milliyet Sanat Dergisi, sayı 158. 14 Kasım 1975, sayfa 4.
- [^] Süreya, Cemal. Papirüs, 1967. Sayfa 8
- [^] ^a ^b Kanık 1953, s. 14
- [^] Abasıyanık, Sait Faik. *Orhan Veli Kanık*. Yedigün Dergisi. 2 Şubat 1947
- [^] Kanık 1953, s. 15
- [^] Bezirci 1991, s. 133
- [^] ^a ^b ^c Ercilasun 2004, s. 21
- [^] ^a ^b Taşcıoğlu 2004, s. 63
- [^] Özkırmılı, Atilla. 25. ölüm yıldönümünde *Orhan Veli: Kendisinden önceki şiir ne değilse onu yazmaya çalışan şair*. Milliyet Sanat Dergisi. 14 Kasım 1975. Sayı: 158, Sayfa 7.
- [^] Bezirci 1977, s. 14
- [^] Bezirci 1991, s. 34
- [^] Bezirci 1991, s. 37
- [^] Bezirci 1991, s. 35
- [^] Bezirci 1972, s. 23
- [^] Bezirci 1972, s. 25
- [^] ^a ^b ^c ^d Ercilasun 2004, s. 22
- [^] Bezirci 1972, s. 38
- [^] ^a ^b Bezirci 1972, s. 27
- [^] Bezirci 1972, s. 34
- [^] Bezirci 1972, s. 35
- [^] *Théma Larousse: Tematik Ansiklopedi*, Milliyet, 1993-1994. Cilt 6. Sayfa 93.
- [^] Bezirci 1991, s. 64
- [^] ^a ^b Taşcıoğlu 2004, s. 70
- [^] Taşcıoğlu 2004, s. 75
- [^] ^a ^b Bezirci 1991, s. 72
- [^] ^a ^b ^c Halman 1975, s. 9
- [^] Taşcıoğlu 2004, s. 68
- [^] Taşcıoğlu 2004, s. 71
- [^] Ercilasun 2004, s. 24
- [^] Bezirci 1991, s. 86
- [^] ^a ^b Taşcıoğlu 2004, s. 86
- [^] Bezirci 1991, s. 88
- [^] Taşcıoğlu 2004, s. 87
- [^] ^a ^b ^c Ercilasun 2004, s. 30
- [^] ^a ^b Ercilasun 2004, s. 33
- [^] Fuat 2000, s. 99
- [^] Fuat 2000, s. 124
- [^] ^a ^b Kanık 1953, s. 12
- [^] ^a ^b Sağlam 2002, s. 41
- [^] Ercilasun 2004, s. 35
- [^] ^a ^b Taşcıoğlu 2004, s. 91
- [^] Taşcıoğlu 2004, s. 94
- [^] Taşcıoğlu 2004, s. 96
- [^] Halman 1975, s. 8
- [^] Taşcıoğlu 2004, s. 101

103. ^ Ercilasun 2004, s. 27
104. ^ Özsoy 2002, s. 23
105. ^ ^a ^b ^c Özsoy 2002, s. 14
106. ^ Özkırmımlı & Barez 1993, s. 91
107. ^ ^a ^b Özkırmımlı & Barez 1993, s. 139
108. ^ Özdemir 1994, s. 221
109. ^ Özkırmımlı & Barez 1993, s. 145
110. ^ ^a ^b Özkırmımlı & Barez 1993, s. 148
111. ^ Özkırmımlı & Barez 1993, s. 144
112. ^ Oktay, Ahmet. *İmkansız Poetika*. İthaki Yayınları, 2008. Sayfa 510. ISBN 978-975-273-390-9
113. ^ Oktay, Ahmet. *Toplumcu Gerçekçiliğin Kaynakları*. İthaki Yayınları. ISBN 978-975-273-405-0. Sayfa 41
114. ^ Oktay, Ahmet. *Toplumcu Gerçekçiliğin Kaynakları*. İthaki Yayınları. ISBN 978-975-273-405-0. Sayfa 42
115. ^ Bezirci 1991, s. 142
116. ^ "Orhan Veli'nin Bestelenmiş Şiirleri" (<https://www.webcitation.org/5qgPAUs7G?url=http://www.orhanveli.net/kaniksadigimbiri/ovbestelenmissiirler.html>). orhanveli.net. 22 Haziran 2010 tarihinde kaynağından (<http://www.orhanveli.net/kaniksadigimbiri/ovbestelenmissiirler.html>) arşivlendi. Erişim tarihi: 23 Haziran 2010.
117. ^ Fuat 2000, s. 78
118. ^ "Bir Garip Orhan Veli" (<https://www.webcitation.org/5qgPT5GT8?url=http://blog.milliyet.com.tr/Blog.aspx?BlogNo=28846>). milliyet.com.tr. 22 Haziran 2010 tarihinde kaynağından (<http://blog.milliyet.com.tr/Blog.aspx?BlogNo=28846>) arşivlendi. Erişim tarihi: 23 Haziran 2010.
119. ^ "Bir Garip Orhan Veli" (http://www.tiyatro.com/oyun_bir_garip_orhanveli.htm). tiyatrom.com. 22 Haziran 2010 tarihinde kaynağından arşivlendi (https://www.webcitation.org/5qgPa3Hzb?url=http://www.tiyatro.com/oyun_bir_garip_orhanveli.htm). Erişim tarihi: 23 Haziran 2010.
120. ^ ^a ^b Özsoy 2002, s. 259
121. ^ "Neden Şiir Evi" (<https://www.webcitation.org/5qgPJd7EI?url=http://www.orhanveli.net/nedensiirevi.html>). orhanveli.net. 22 Haziran 2010 tarihinde kaynağından (<http://www.orhanveli.net/nedensiirevi.html>) arşivlendi. Erişim tarihi: 23 Haziran 2010.
122. ^ "'Orhan Veli Evi dayanamadı, Milliyet gazetesi, 01.04.2015" (<http://www.milliyet.com.tr/orhan-veli-evi-dayanamadi-gundem-2037099/>). 6 Mart 2016 tarihinde kaynağından arşivlendi (<https://web.archive.org/web/20160306113928/http://www.milliyet.com.tr/orhan-veli-evi-dayanamadi-gundem-2037099/>). Erişim tarihi: 6 Nisan 2015.
123. ^ Özsoy 2002, s. 219
124. ^ "Orhan Veli Kanık'ın 104. Doğum Günü" (<https://www.google.com/doodles/orhan-veli-kanks-104th-birthday?hl=tr>). Google. 13 Nisan 2018. 22 Nisan 2018 tarihinde kaynağından arşivlendi (<https://web.archive.org/web/20180422135005/https://www.google.com/doodles/orhan-veli-kanks-104th-birthday?hl=tr>). Erişim tarihi: 15 Nisan 2018.
125. ^ "Orhan Veli Kanık'ın Anlatamıyorum şiiri dünyanın en çok okunan ikinci şiiri oldu" (<https://web.archive.org/web/20190712211755/https://www.sozcu.com.tr/hayatim/kultur-sanat-haberleri/orhan-velinin-anlatam-iyorum-siiri-dunyanin-en-cok-okunan-ikinci-siiri-oldu/>). www.sozcu.com.tr. 13 Temmuz 2019. 12 Temmuz 2019 tarihinde kaynağından (<https://www.sozcu.com.tr/hayatim/kultur-sanat-haberleri/orhan-velinin-anlatam-iyorum-siiri-dunyanin-en-cok-okunan-ikinci-siiri-oldu/>) arşivlendi. Erişim tarihi: 4 Şubat 2021.

Kitap kaynakları

- Bezirci, Asım (1972), *Orhan Veli*, Oluş Yayinevi
- Bezirci, Asım (1977), *Orhan Veli ve Seçme Şiirleri*, Cem Yayinevi Eğitim Dizisi
- Bezirci, Asım (1991), *Orhan Veli: Yaşamı, Kişiliği, Sanatı, Eserleri*, Altın Kitaplar Yayinevi, ISBN 975-405-239-5
- Ercilasun, Bilge (2004), *Orhan Veli Kanık, Hayatı, Sanatı, Eserlerinden Seçmeler*, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, ISBN 975-11-0789-X
- Fuat, Memet (2000), *Orhan Veli*, Adam Yayınları, 9789754186420
- Halman, Talât Sait (14 Kasım 1975), "Orhan Veli'nin edebiyatımıza katkıları ve şiirlerindeki yenilik boyutları", *Milliyet Sanat Dergisi* (158)
- Kanık, Adnan Veli (1953), *Orhan Veli İçin*, Yeditepe Yayınları
- Karpat, Kemal H. (2004), *Studies on Turkish politics and society: selected articles and essays*, Brill, ISBN 978-90-04-13322-8
- Kumaz, Cemal; Tatcı, Mustafa (2000), *Ölümünün 50. Yılında Belgelerle Orhan Veli*, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, ISBN 975-11-2080-2
- Oral, Haluk (Kasım 2015), *Bir Roman Kahramanı Olarak Orhan Veli*, Yapı Kredi Yayınları, ISBN 9789750835155
- Ostle, Robin (1991), *Modern literature in the Near and Middle East 1850-1970*, Taylor & Francis, ISBN 978-0-415-05822-3
- Ostle, Robin (1991), *Modern literature in the Near and Middle East 1850-1970*, Taylor & Francis, ISBN 978-0-415-05822-3
- Özdemir, Emin (1994), *Türk ve Dünya Edebiyatı*, T.C. Kültür Bakanlığı yayınları, ISBN 9751714540
- Özkırmımlı, Atilla; Baraz, Turhan (1993), *Çağdaş Türk Edebiyatı*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, ISBN 9789754923711
- Özsoy, M. Şerif (2002), *Kanık'sadığım Biri Orhan Veli*, Ayna Yayınları, ISBN 9789758297160
- Sağlam, Nuri (2002), *Orhan Veli Kanık: Hayatı, Sanatı, Eserleri, Eserlerinden Seçmeler*, Hikmet Yayınları, ISBN 975-6524-85-5
- Taşçıoğlu, Yılmaz (2004), *Türk Şiirinde Bir Garip Adam: Orhan Veli Kanık*, Beykoz Belediye Başkanlığı Yayınları
- Uyguner, Muzaffer (1967), *Orhan Veli Kanık : hayatı, sanatı, eserleri*, Varlık Yayınları

Dış bağlantılar

- Orhanveli.net (<http://www.orhanveli.net/>) 18 Temmuz 2006 tarihinde Wayback Machine sitesinde arşivlendi (<https://web.archive.org/web/20060718173623/http://www.orhanveli.net/>).

Wikimedia Commons'ta **Orhan Veli Kanık** ile ilgili ortam dosyaları bulunmaktadır.

Vikisöz'de **Orhan Veli Kanık** ile ilgili sözleri bulabilirsiniz.

 g • t • d (https://tr.wikipedia.org/w/index.php?title=%C5%9Eablon:Orhan_Veli_Kan%C4%B1k&action=edit)	Orhan Veli Kanık
Şiir	<i>Garip</i> (1941) • <i>Vazgeçemediğim</i> (1945) • <i>Destan Gibi</i> (1946) • <i>Yenisi</i> (1947) • <i>Karşı</i> (1949) • <i>Bütün Şiirleri</i> (1951)
Yazılar	<i>Nesir Yazıları</i> (1953) • <i>Hoşgör Köftecisi</i> (2012) • <i>Yalnız Seni Arıyorum</i> (2014)
Akım	Garip hareketi • Melih Cevdet Anday • Oktay Rifat
Aile	Veli Kanık • Adnan Veli Kanık
 g • t • d (https://tr.wikipedia.org/w/index.php?title=%C5%9Eablon:Cumhuriyet_d%C3%B6nemi_T%C3%BCrk_edebiyat%C4%B1&action=edit)	

Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatı	
Beş Hececiler	<u>Faruk Nafiz Çamlıbel</u> • <u>Yusuf Ziya Ortaç</u> • <u>Enis Behiç Koryürek</u> • <u>Halit Fahri Ozansoy</u> • <u>Orhan Seyfi Orhon</u>
Yedi Meşaleciler	<u>Sabri Esat Siyavuşgil</u> • <u>Vasfi Mahir Kocatürk</u> • <u>Yaşar Nabi Nayır</u> • <u>Cevdet Kudret</u> • <u>Kenan Hulusi</u> • <u>Muammer Lütfi</u> • <u>Ziya Osman Saba</u>
Garipçiler (Birinci Yeniler)	<u>Orhan Veli Kanık</u> • <u>Melih Cevdet Anday</u> • <u>Oktay Rifat</u>
İkinci Yeniler	<u>Turgut Uyar</u> • <u>Cemal Süreya</u> • <u>Edip Cansever</u> • <u>İlhan Berk</u> • <u>Ece Ayhan</u> • <u>Sezai Karakoç</u> • <u>Ülkü Tamer</u> • <u>Oktay Rifat</u>
Milli Edebiyat Zevk ve Anlayışını Sürdüren Şiir	<u>Ahmet Kutsi Tecer</u> • <u>Arif Nihat Asya</u> • <u>Orhan Şaik Gökyay</u> • <u>Kemalettin Kamu</u> • <u>Ömer Bedrettin Uşaklı</u> • <u>Bedri Rahmi Eyüboğlu</u> • <u>Behçet Kemal Çağlar</u> • <u>Necmettin Halil Onan</u> • <u>Zeki Ömer Defne</u> • <u>Coşkun Ertepinar</u>
Serbest Nazım ve Toplumcu Şiir	<u>Nâzım Hikmet</u> • <u>Rıfat Ilgaz</u> • <u>Aziz Nesin</u> • <u>Ceyhun Atuf Kansu</u> • <u>Ahmed Arif</u> • <u>Ercüment Behzat Lav</u> • <u>Arif Damar</u> • <u>Şevket Süreyya Aydemir</u> • <u>Vedat Nedim Tör</u> • <u>Enver Gökçe</u> • <u>Şükran Kurdakul</u> • <u>Mehmet Başaran</u>
II. Yeni Sonrası Toplumcu Şiir	<u>İsmet Özel</u> • <u>Ataol Behramoğlu</u> • <u>Süreyya Berfe</u> • <u>Nihat Behram</u> • <u>Refik Durbaş</u> • <u>Ahmet Oktay</u>
Maviciler	<u>Attila İlhan</u> • <u>Ferit Edgü</u> • <u>Orhan Duru</u> • <u>Özdemir Nutku</u> • <u>Ahmet Oktay</u> • <u>Demir Özlü</u> • <u>Tahsin Yücel</u> • <u>Demirtaş Ceyhun</u> • <u>Yılmaz Gruda</u>
Roman • Öykü • Şiir • Araştırma • Derleme	
Otorite kontrolü	<p>BIBSYS: 99054305 (https://authority.bibsys.no/authority/rest/authorities/html/99054305) •</p> <p>BNE: XX830756 (http://catalogo.bne.es/uhtbin/authoritybrowse.cgi?action=display&authority_id=XX830756) •</p> <p>BNF: cb12297494m (https://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb12297494m) (data) (https://data.bnf.fr/ark:/12148/cb12297494m) •</p> <p>GND: 118776657 (https://d-nb.info/gnd/118776657) • ISNI: 0000 0000 8088 8214 (http://isni.org/isni/0000000080888214) •</p> <p>LCCN: nr87000791 (https://id.loc.gov/authorities/names/nr87000791) •</p> <p>MusicBrainz: 1a419b79-ecfd-4253-a9cb-2b09a9be5418 (https://musicbrainz.org/artist/1a419b79-ecfd-4253-a9cb-2b09a9be5418) •</p> <p>NKC: jn20000605414 (https://aleph.nkp.cz/F/?func=find-c&local_base=aut&ccl_term=ica=jn20000605414&CON_LNG=ENG) •</p> <p>NLG: 61761 (https://data.nlg.gr/resource/authority/record61761) •</p> <p>NLI: 987007287547005171 (http://olduli.nli.org.il/F/?func=find-b&local_base=NLX10&find_code=UID&request=987007287547005171) •</p> <p>• NLK: KAC201116241 (https://lod.nl.go.kr/page/KAC201116241) • NTA: 072737247 (http://data.bibliotheken.nl/id/thes/p072737247) •</p> <p>SUDOC: 031833578 (https://www.idref.fr/031833578) • TEİS: orhan-veli-kanik (http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/orhan-veli-kanik) •</p> <p>• TDVİA: kanik-orhan-veli (https://islamansiklopedisi.org.tr/kanik-orhan-veli) • Trove: 885879 (https://trove.nla.gov.au/people/885879) •</p> <p>VIAF: 9913290 (https://viaf.org/viaf/9913290) • WorldCat: lccn-nr87000791 (https://www.worldcat.org/identities/lccn-nr87000791)</p>

"https://tr.wikipedia.org/w/index.php?title=Orhan_Veli_Kanık&oldid=32707993" sayfasından alınmıştır

▪